

Kosovo com a exemple

Ara sembla prou clar que no serveix de res fer-se il·lusions. Que els conflictes ètnics i nacionals no són una simple relíquia d'un passat irracional i fosc, sinó una dimensió permanent de la història contemporània i del present mateix. En aquest mateix país, ja fa temps que suportem el bombardeig d'una ideologia negadora de les raons del conflicte, enemiga de les reivindicacions nacionals *dels altres* i que, des de la pròpia absència d'aquest problema, considera que és un problema superat. Cap problema, però, no s'ha resolt mai ignorant-lo.

Iugoslàvia semblava un cas paradigmàtic: la possibilitat de convivència harmònica de diferents nacions en un

sol estat, en termes d'igualtat i sense el domini d'una nació sobre les altres. Un estat expressament i constitucionalment plurinacional, exemplar, L'exemple, però, tenia un secret, ignorat des de fora: l'escassa acceptació d'aquesta igualtat formal per part de Sèrbia. L'expansionisme serbi va ser una constant durant tot el segle XIX, i la formació del Regne de Iugoslàvia després de la I Guerra Mundial va ser en realitat una incorporació de Bòsnia, Croàcia i Eslovènia en aquest regne. Constituïda la federació, després de la II Guerra Mundial, Sèrbia ha suportat sempre la igualtat formal de molta mala gana. I la suporta de més mala gana encara en l'actualitat, en veure que Croàcia i Eslovènia aspiren ja sense complexos a una progressiva integració en l'Europa Occidental.

Llavors, el predomini efectiu dels serbis, pot quedar amenaçat. Serbis no són només els de la República de Sèrbia, sinó també els montenegrins, una bona part de la població de Bòsnia-Herzegovina, i també en certa manera els macedonis. Aquesta és la *nació sèrbia* que es mobilitza contra els albanesos de Kosovo. Els que participen en manifestacions cada vegada més violentes contra el *separatisme albanès*. Els qui demanen amb creixent excitació mesures de repressió brutals. Tota la població de nació sèrbia suporta, sembla que incondicionalment, el liderat demagògic de Slobodan Milošević, el nou líder patriòtic.

¿I tot això per a què? Per suprimir a Kosovo la condició de província autònoma dins de Sèrbia. ¿I amb quina justificació? La condició històricament sèrbia de gran part del territori del mateix Kosovo. Història medieval contra demografia present; pesa més la història. I si cal enviar la policia i l'exèrcit *contra* la població, per defensar el territori històric, es fa sense contemplacions.

A Kosovo, per tant, no comptaren en última instància els drets del 90% per cent de la població, que és albanesa i que voldria com a mínim preservar alguna forma d'autonomia (i com a màxim, a construir una «Gran Albània», en el projecte remot dels més arrauxats). Comptarà la

sobirania territorial de Sèrbia, la seua *integritat*, i la preservació de tota la retòrica de batalles passades. Tot això pot valdre una ocupació militar, i si cal una guerra, una guerra. De moment, ja és motiu per a un autèntic linxament moral antialbanès, oficialment instigat a la República de Sèrbia i a les repúbliques afins. I per una campanya de culpabilització progressiva de tots els albanesos en bloc.

L'altra cara del secret és que Sèrbia necessita reafirmar la seua força per recuperar el control de la federació: una Sèrbia afeblida difícilment podria aturar la fugida

de Croàcia i Eslovènia cap a espais més atractius. Aquesta és l'última raó del conflicte: cal esclafar la *rebel·lió* de Kosovo, com un advertiment per als altres. I si arriba el moment, la raó última de l'estat iugoslau, és a dir l'exèrcit, es constituirà en garantia final de la unitat amenaçada: pallissa als albanesos de Kosovo, i que els eslovens i croates no alcen massa el cap.

Quan un estat, unitari, autònom o federal, s'ha constituït sobre el predomini d'una part sobre les altres, la història mostra que és molt difícil la renúncia efectiva a aquest predomini. Fins i tot en una federació de repúbliques socialistes. I si en altres estats amb el mateix vici d'origen no és previsible una reacció tan brutal de la nació dominant, és perquè en realitat el seu domini no ha estat seriosament amenaçat. No perquè siguin més civils. □

